

Neopredisani se dopisi ne tiskaju. Pripreman se pišma tiskaju po 5 svt. svaki redak. Oglasi od 3 redaka do 60 nč., za svaki redak 5 nč. ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Korci se šalju poštarom napušticom (za "egne postale") na administraciju "Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, naka to javi odpravničtvu u otvorenu pišmu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom čista mala stvari, a nedoga sve pokvari". Nar. Pos.

Islazi svakog četvrtka na otkr.

Dopisi se novčaja ako se i metkaju.

Nebiljgovani listovi se neprimaju. Predplata u poštarnom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarine.

Na malo jedan broj 3 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iztječe mnogim našim čitateljima predplata na prvo polugodišće 1890. godine. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu za jednu i više godina. Molimo dakle jedne i druge, da učine svoju dužnost, da ne bude poslize njim i nam neprikladna. Izdavanje lista neodvisna stoji velikih žrtava i dosta novca. Svaki prijatelj naše svete stvari dužan je, da nam olakša posao oko izdavanja ovog jedinog glasila za hrvatski puk Istre.

Novce molimo, da nam se šalje poštarskom napušticom. "Naša Sloga" stoji na godinu za imućnije 5 fr. a za seljake 2 for. Na pol godine polovicu gornjih cijena.

Uprava "N. Sloge".

Propadanje gospodarstva na Puljšćini.

Kao nigdje u Istri, pokazuju se upravo na našoj Puljšćini slabe posljedice i loš upliv grada na bližnju okolicu. Nekanim danas govori o tom uplivu s čudorednog gledišta, prem bi se dalo i o tomu dosta pisati, već o neugodnom uplivu grada Pule na naše izvanjsko pućanstvo obzirom na njegovo materijalno stanje.

Jedan od glavnih uzroka što hrvatski puk na Puljšćini u gospodarstvu nazaduje, zanemarujući svoja polja i vinograde, svoju krasnu narodnu nošnju i običaje, a ponešto i svoj jezik, jest njeko osobito grauzenje za novcem, težnja za svakidašnjim dobitkom.

Grad Pula i najbliža okolica pružaju mu najbolju prigodu, da toj težnji ili lakomosti zadovolji. U samom gradu, napose u carskom arsenalu

nadju mnoge prokušane radničke sile dostatne zasluzbe, dočim se u okolici godimice grade, popravljaju ili utvrđuju tvrđjave i druge velike gradjevine u vojničke svrhe. Dodajmo tomu, da je mnogo naših gospodara danomice u raznih kamenolomih, a kojih je Puljšćina odavna na glasu, tada mora biti svakomu jasno, kako moraju svi to više postajati pustimi ledinama ona plodnosna polja i oranice, one bujne livade i vinogradi. Od Fazane do Medulina muči se i znojti danomice naš seljak oko crarskih gradnja, dočim mu kod kuće samo za silu i vrlo površno obraduju starinu slabe žene i starci ili nedorasla djeca. Jutrom hrle u grad i okolici hrpimice naši seljaci iz Altare, Ližnjana, Medulina, Premanture, Pomeria itd. te se večerom vraćaju utrudjeni k svojim kućam, da odpočinu a sljedećeg dana da nastave svoju svakdanju radnju. Koje dakle čudo ako ostaju neobrađena polja, puste livade i sjenokoše, dračjem i travom zarašćeni vinogradi?

Naši gospodari na Puljšćini, koji su još prije desetak, petnaest godina u vrijeme žetve punili kuće pšenicom i drugim žitom, a na jesen žutim kuruzom i izvrstnim vinom, danas ne pridjelaju ni toliko, što bi ih za pol godine prehraniti moglo. U prijašnje doba vidjalo se u gospodarskih kućah kamenice ulja, pune skrince ili ormare svakojakog mesa, velike hrdnjave kisele repe i kupuza, pante vatrpane sirom i skutom, a dandanas nabavlja si sve to većina gospodara gotovim novcem u gradu Puli. A gdje su danas oni parovi ugojenih volova, ponosnih konja, stada mehkorunih ovaca, podpitanih svinja, jata svakojake lećutine?

Sve je to izčezlo, svega je nestalo radi nemara i nerada jedino kod razumnijih i bogatijih naći ćeš jošte kukarve ostanke bolje i sretnije prošlosti.

Ljudi božji! tako nesimije dalje ići. Vaše mudrovanje nevalja. Vi se mo-

rate ostavit dosadašnjeg načina rada i života hoćete li, da Vam nepropadnu i zadnji ostanci Vaše nekoć bogate i krasne starine. Vi stariji i mudriji sjećati ćete se bez dvojbe kako se je prije, dok bijaše u Vaših kuća manje novca a više blagoslova božjega i ploda rukuh Vaših, bolje i sretnije živilo nego li danas. Sjetite se na nekoć žitom i soćivom pune podove Vaše, na kornobá Vaše, koje prepliche danns paucina, a u kojih su se do nedavna redale pune bačve sladkoga vica; na dvorove i staje Vaše, koje danas zijaju puste i prazne.

Znađemo i sami, da se danas bez zasluzbe, bez novca nemože nikud i nikamo. Cesarske, pokrajinske i občinske poreze il namete valja plaćati, Krstii, ženitbe, bolesti, pogrehi itd. stoje novovaca. Imade danas i drugih potreboća, kojih nisu poznavali naši stariji. Novaca dakle treba danomice, vriednoi pravo je, da se ide za njimi, no nije pravo ni pošteno, da se zapušća pitomo a lovi divlje.

Uprimo dakle svimi silami, da saćuvamo ono malo starine, što no nam je jošte preostalo. Tko je suvišan u obitelji, il bez koga se može kako treba obraditi polja i vinograde, neka ide u ime božje za dobitkom. Nije li Vam to moguće — osobito u vrijeme velikih poljskih radnja — a Vi dajte se svi složno na domaći posao, pa kad ga dovršite, tada i samo tada potražite zasluzbu.

Nepromišljena i nerazborita hlepnja za novcem spravitii će Vas na prosjačku palicu. Novac taj zadovoljava Vas samo privremeno, traje Vam malo a težnja i pohlepa za njim ubija Vas duševno i tjelesno. Radi novca zanemarujuete Vašu starinu, Vašu porodicu, kvarite si zdravlje, prikraćujete si život a postajete orudjem tuđjinaca, robovi talijanske gospode, koji grade svoju sreću na Vašoj propasti.

Odgovor

vladina zastupnika na upit narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića glede kaznjeničke naselbine na otoku Krku.

Vladin zastupnik u carevinskom vijeću, ministarjalni savjetnik vitez Pichs odgovorio je u sjednici od dne 13. maja t. g. na poznati jur upit našega zastupnika o kaznjeničkoj naselbini na otoku Krku, kolika sliedi:

Gospodin zastupnik dr. Vitezić upravio je upit na vladu kako li su daleko dospieli dogovori obzirom na otok Krk. Mišlim, da mogu za njegovo umirenje kazati, da timi dogovori nije se došlo do nikakva uspjeha (Zastupnik dr. Vitezić: dobro!)

Otok Krk imade, kao što javlja namjesticitvo u Trstu, 20.000 stanovnika, a obseg zemljišta nedođje, da prehrani 20.000 stanovnika, tako da se — što je i sam gospodin zastupnik naglasio — mnogo stanovnika godimice seli u druge pokrajine carstva, tražeći tuj dobitka. Isključeno je dakle posve, da bi se na toli jako napućenom otoku ustrojilo naselbinu za kaznjениke, jer smo si do sada predstavljali takovu kaznjениčku naselbinu, koja se imade ustrojiti u prekomorskih pokrajinah a savezu sa elobodnim naseljivanjem. (Zastupnik dr. Vitezić: tako je!)

U prijašnje doba predstavljalo se kaznjениčke naselbine posve inače. Mišlilo se je naime, da se može upotrebiti osobito dalmatinske i istarske kaznjениke, koji nisu sposobni za zanatlijski posao, za obradivanje zemlje, kod vrljarstva i vinogradarstva. Na tih kaznjениku imade najviše 300 do 400, te se je radi toga u obzir uzimalo i obale i otoke jedrankoga mora.

Kako stvari sada stoje, nastoji se, da se opetovno kaznjene zločince odvede daleko od domovine. Tuj valja u obzir uzeti 2000 do 3000 opetovno kaznjениku. Na takovoga otoka neimamo, te moramo dalje posegnuti.

Srievam dakle urjeravajuć Vas, da obraća vladu neprestano svoju pozornost na to, da pronadje mjesto za ustrojeno kaznjениčkih naselbina, no jadranski otoci nisu za to shodni. (Na deanici: dobro!)

Hrvatska mladeži!

Jadae i nevoljne prilike zavladale su cijelom našom hrvatskom domovinom; samo jedan kraj nešto se više do sada bijaše

PODLISTAK.

Put u Egipat.

II. dio.

U Port-Saidu.

Napisao Vladko Krajanis.

5. Kakav je život u Port-Saidu?

(Malje.)

U Port-Said dovajaju jedrenjače i parobrodii žive iz raznih krajeva, kao iz Palestine, Grčke, Turake, Italije, Male Azije itd. Voća dolazi ponajviše iz Palestine i Male Azije, a vino iz Francezke i Grčke. Vино nije skup, jer se ga dobije po 18, 20 novčica litar. Al meni se nije dopalo. Naša vina su mnogo bolja, jer su nepokvarena i neimaju u sebi Bog zna kakvih primjesa.

Kako se iz tih potaza vidi, u Port-Saidu mora se sve nabavljati iz tuđine. Iz toga sliedi, da je u ovom gradu živeti mnogo skuplji nego li kod nas, gdje hvala Bogu imamo svega po malo, samo ako nas "jetina" ne prevarti. Meso dolazi ponajviše iz Carigrada. Prepelića imade toliko, da ih čak mriekom love.

Mlieko im daju kozе. Te nesretne životinje idu od ulice do ulice, da si traže hranu, dakako ako je žitogod ostalo psom. Jadae životinje! A kakvo pak daju mlieko?!

Ah! koliko puta videći tu biedu, uzdisah za svojom milom Istrom, gdje bađ nije toliko zlo, a bilo bi dakako mnogo bolje, kad nebi bilo naših krvopijai dušmana, koji bi našu skromnu al milu domovinu, upropastili, samo da zadovolje strasti i svojim požudam.

Nu zdvajati nesmiljem, biti će ako Bog dađe i nama bolje. To dobri narod je počeo dizati svoju glavicu, i on je počeo uvijdati, da se tim načinom neda napred. Dobar je to znak. Vidjet ćemo, dađe li Bog plod sadašnjeg rada, ako ne mi, a to sjećanje naša djeca. — — —

A v o d a s ? Od kud voda, kad okolo Port-Saida ne romoše ni potoci ni rieke. Mođda pađe jedan put u godini kakva mala ploha, al koja korist od nje, kad ne traje ni pet časaka. Što onda?

Težko da će se naći koji izmedju čitatelja, koji nebi znao budi žitogod pripoviedati o starcu Mojziji Israelcu, što je živio mnogo, mnogo godina prije narodjenja Isukratova. Težko da bi ikoji g. župnik kod nas pustio k sv. pričesti diete, koje

nebi znalo, kako je u starom zavjetu židovska mati imala krasno muško diete, te ga je naprkos strogoj Faraunoj zabrani skrivala u svojoj kući, a kad ga nije više mogla sakriti, postavila ga u košaru i položila ga medju gnojle, što je stršilo iznad rieke, koja se i dan danas jošte zove — rieka Nil. Ele, djeco moja, ja koji vam pripoviedam, imao sam osobitu sreću i čast biti vode iz te znamenite rieke. A to bogme nije mala stvar. Nil je velika egipatska rieka, koja izvire iz polutničkih jezera, a utiče u sredozemno more, razdieliv se prije u dva rukava, od kojih se jedan slijeva u more kod Damiette a drugi kod Rosette. Rosetta i Damietta jesu dva ozalena gradića, koji se nalaze medju Aleksandrijom i Port-Saidom.

U Port-Said dovajda se voda iz Nila, i to kroz veoma široke cjevi. Vodu skupljaju u posebnu skladišća, koje se nalazi okraj arapskoga predjela tik jezera, što sam ga bio spomenuo već na početku. Sad, tko želi imati vodu, valja da se potradi od onoga ogromnoga kladenca, a ako to nemože sam, valja da pošalje Arapina, koji će mu je donieti u ogromnoj mješini. Nama nije bilo od potrebe, da nikoga šaljemo po vodu, budać bijaše apeljana u kuća kroz cjevi.

Al kakva je ta voda? Kaljuža — — —

da, prava kaljužina. Komu je poznato, da se Nil svake godine u srpnju (juliju) razlije po cijeloj egipatskoj nizini, neće se tomu misliti čuditi. Ta poplava rieke Nila pronozročena je silnim kišami, koje liovaju u to doba na abinskih gorah. Al već u rujnu (septembru) mjesecnu vrati se voda u svoje naravno korite.

One godine, kad sam so ja nalazio u Egiptu, bio je Nil nabujao mnogo jače nego li je običavno drugih godina. Za egipatske urodjenike bilo bi vrlo zlo, kad se nebi ta poplava ponavljala svake godine. Kad se naime voda povrti u svoje korite, ostavi za sobom naстан mulj, koji zemlju vrlo dobre ognuji. Takva zemlja radja tada obilnim piodom.

Al vratimo se k vodi. Ne samo što je izgledala, kako rekoćh, tako prava kaljužina, nego je bila osim toga vruća, kao da je pod njom plamćeo silni oganj. Tu vodu valja priedieiti pa zatim napuniti njom nekoliko zemljenih posuda, koje se u večer postavu na vjetar, da se u njihov ohladi. Koliko puta sam uzdisao za svojom bistrom i hladnom istarskom vodicom! — — —

(Sliediti ća.)

očuvao od nesretne sudbine; zdravija nego drugi krajevi ostala bijaše dosuda kršna juvačka naša Dalmacija, ona luda zemlja, koja bi mogla da bude podnica narodnomu nakanju i razasidnica zdrave hrvatske misli; koja, plodna zdravim narodom i neistrušena jače u borbi, može, i ako Bog da, hoće da bude iskra, iz koje će se jednom razpaliti rodoljubni plamen, da razteže srca Hrvatima da ih skupi oko jednoga svoga ognjišta. Nego i te naše dične zemlje zahvatilo se u zadnje doba pogubni bojni duh i udarilo se u nazadak, to se je bojevalo, da ne propademo u gore nego što smo u početku bili.

U mrtvilo pao je cijeli narod, a najzalostnije je nehanjstvo mladeži, koja je u svakom narodu duša njegovih najvrijetlija osjećaja. Tom mrtvilo razlog je taj, što u zadnje doba mjesto da se ravno stupa prema cilju, skrenulo se s prave staze i udarilo u grune stranputice; cilj se izgubio i nastala pomenućost, a u toj mutnoj vodi lukavim glavama najlakše lude ribe hvatati. Ne znadu ljudi u nas ni tko su, ni što su: nasi Srbi, kano u ludilu, protiv rođenog brata jate se nebratski s dušmaninom, komu ne može da bude mjesta u našoj zemlji i svojoj sramotu kliču svojom slavom; a oni, koji se hrvatskim imenom krste, i protiv sebe i protiv svojih rade.

Talijanština, taj grđni korev, podprta novom srbskom idejom, širi se u nas neprestano, to nije dosta to, već ju zadnje doba u modu došla i nenaravna nam nještina po gradovima, neredima, pa i po školama. Tujdijh grdoba u nas sila: izgrđiše nam liepu našu zemlju tujdom izvanjšinom, a mi sve to mirne duše podnosimo, mi koji bi morali živo planuti na svaku uvredu narodu naneseću od tujdina i prestati oponašanjem tujdnaca svoje ime i sebe same grđiti i vriedjati.

Da to prestane treba nam, braćo, spoznanja i slege, treba nam sporazumka za slozan rad. Evo, braćo mlada, liepe prilike da se sastanemo, spoznamo i podžarimo. — Kolovoza mjeseca u rodoljubnoj Makarskoj otkriva se spomenik, što ga zahvalan narod diže svome slavnome pjesniku Andriji Kaciću Miošiću. Pri grobnici onoga, koji je odgojio i neprestano odgajao naš narod, uz grob onog drugog velikog Hrvata, koji je njegov apostolski rad nastavio; gdje egodnije, braćo, nego da tu na hrvatskome Primorju sebe domovini zarjetujemo, da se složno dogovorimo i potaknemo na rad, jer je zadnji čas, prije nego propadnemo savim.

Narod, spomenikom što ga diže, tek se odužuje velikome svome sinu — a mi, mladež, daj da mu se odužimo kako je jedino moramo i možemo, a to radeći za onaj narod, komu je naš pjesnik svoj život posvetio, za svoj hrvatski narod. Ne nadajmo se i ne čekajmo časa, već ga sami domaknimo.

Malo nas je, koji smo na ovu misao došli, — smo sigurni, da će nam se naša mlada braća sa svih strana odazvati. Braća i drugove na svedočilistu u Beču, Gracu i drugdje, gdje ih ima, pozivamo, da nam pripomognu, pak da prije zaključka školske godine ob ovoj misli međusobno dogovore i obavieste oni nas, kao što ćemo i mi njih o načinu i vremenu, kada ćemo se sastati. — Naša mladež po Dalmaciji neka nastoji, da iz svih gradova i sela dođe što više mladih Hrvata svakog stališa na ovu svečanost. Ovu svoju odluku stavljamo na srce svim rodoljubima po Dalmaciji, neka pristanu uz ovu misao i pomognu nam; navlastito nadamo se, da će slavni odbor za podizanje Kacićeva spomenika u Makarskoj ustrojiti kakav pohod, koji će nas pričekivati i sve u jedno kolo svadjeti.

Pozivamo i ostalu hrvatsku mladež iz Banovine, Slovenije, Bosne, Hercegovine i Istre, navlastito naše drugove sveučilišne građane, da svaki, kome je Bog dao to može, dođe k nama na u narodnu slavnu i iz bratskoga ogriješa raznese luč žive hrvatske vjere po svoj hrvatskoj domovini. U Zagrebu, 6. lipnja 1890.

Hrvatska sveučilišna mladež iz Dalmacije.

DOPISI

Sa pašnjača Učke, početkom mjeseca junija 1890. Riedki so u Istri krajevi, gdje se može uživati toliko proljetnih ugodnosti, koliko u mojem pustom mjestu, na samom podnožju Učke gore. Ona jurva pliva u podpunom svojem zelenilu, da ja je milota pogledati. Pred sobom vidimo bljunsko polje, prikazujuć nam se u svojoj djevojačjoj ljepoti, narešeno pramaljetnom

krasotom i zojem; majljivih seljaka. Slabi duvaju povjeterci, koji svaga oduzljaju bedemi sve na okolo uzidajuć se brd; fiho, slabim tokom vijuga poljem Boljunškim. Sve to čini ove predjele u ovo doba ugodnima i zdravima. Daleko smo pako od gradova; ne ruši dakle mira odvješnejeg puka uplir nemirnoga gradakoga života. Samo ovaj blagi, mirni život amucuje za čudo naš nesretni Boljun. Što li se sve u dogadja u tom velezapušenom mjestancu! Tu samo niče sjeme nesloge, nemira, nenavisti i zlobe; među sobom nemoze se ni dvojica vidjeti ni trpeti. Neima vam, rekao bi, dve obitelji, koje bi svedjer dane u prijateljstvu i ljubavi sprovadjale; radi toga ona vječita ogovaranja, ocrnjivanja i tužbe. Ne dogadja se sve ovo samo u susjedstvu, već među rođenom braćom, sinom i otcem itd., tako imado slučajeva, gdje se članovi iste porodice ne gledaju, a kamo li da bi se bratski pogovorili ili radili u ljubavi za svoje dobro. I u Sodomu našlo se nekoliko pravdnika, više ih neće biti ni u ovom gnjezdu; ovima čast i naše primanje.

Gdje je pako izvor tih smutnjam i toj neslogi? Za stalno tražit ka treba u naših bahatih odpadnicih, nadahnutih kulturom istarskih Talijana i krnjskih dopuka, opojenih prisetvom, koja ide samo za — žepom i mržnjom svega, što je slavjansko. Tko nije postema odan, bolje podložan ovim našim nazovi — Talijanom, taj je mržen i prganjan; traže nu slavicu u oku, samo da mu oduzmu dobar glas ili ako je moguće, da ga i upropaste. Je li dakle čudo, što „L'Istria“ u svojem 444. broju pod naslovom: „Agitazione inconsulta“ zlobno napada na tamošnjega učitelja? Ocrnjivanje osoba u ovakvih mjestih nije ništa nova, pa mislim a toga, da neće gosp. učitelju ma ni jedan vlas osiediti.

Naši poljanci ne gledaju se s njima baš najmilije, a čini se usuprot, da su odnošaji među Poljem i Doljunom sve to više zaostruju. Čuditi se nije tomu, kad znademo, da gradska „sirovažna“ gospoda posrdnim okom gledaju našega kmeta, nazivajuć ga „ščavom“ i drugim nečastitimi nazivima. Ah, da mogu ti odpadnici doma i jezika ovoga mirnoga kmeta izbrisati sa površja zemlje, na lopatah tih — „nespašenaca“ letio bi Hrvat u more. Uprav oni u Boljunu, koji najreč glavu dižu proti Hrvatom, proti našim čestitim seljakom, za čudo, ti isti kravo potrebuju pomoć seljačkih žuljeva. Pa jošie ih grđiti! Takova je zahvalnost ovih naših nazovi — Talijana.

Radi toga pozivljemo naše čestite Boljunčane, da skoče na noge, te da obrane svoj jezik i svoju krv od onih nesretnjaka, koji jih zatiru, prezirajuć i mrzeć sve što je njihovo, sve što je hrvatsko. Nastojte, da vam iz crkve te iz škole oduzmu rief hrvatsku, žele vas i vašu drobnu djeticu otudjiti od crkve, od vaših duševnih pastira i od liepoga vašega hrvatskoga jezika. Ne družite se s onima i ne vjerujte onim, kojim je još pred desetak godina bio najsladji jezik onaj, kojim se vi služite, jezik hrvatski. A sada — sada slačono, što im bijaše prije milo i sveto. Je li to pravo i pošteno, da li se možo ovakvim odpadnicom ljudskoga pokolenja vjerovati!

Nad sve ino nek vam bude sveto: vjera i jezik vaših djedova, koji vam jedno i drugo pustie čisto i slavno prolejavajuć kvcu stoljeća i stoljeća proti neprijateljem vjere i doma.

Neka bude ovo mojih par rieči dokazom, da je u mjestancu Boljun od strane „pazničke gospode“, sve i svašta moguće: piriti nemir, oškudjivati i crniti njima nemile osebe; bući ovo istodobno odgovor porečkoj „babi“, koja u spomenutom članku nazivlje Boljun uzor-mjestom, lažno bezsidno, da je tobože hrvatska stranka rušiteljica mira. Ja tvrdim pako, što može postjedočiti svatko, koji si je samo jednom postalo zamazno umradom te „borgate“, da neima nemirnijih i zlobnijih ljudi nego li su ovdje, izuzev njke riedke iznimke, u cijeloj Istri.

Kad je tomu tako, najljagje si je raztumačiti napudaje Istri-jnog maškarte; u spomenutom jer dopis proti g. učitelju, proti kojemu od nas seljaka nije niču nemoze biti prigovora ni tužaljke. Toliko za danas, a kada se bolje obavieštim, ob onom što tvrdi: rečeni listić, bit ću tako slobodan, gospodine urednici, pripislat Vama koju u tom.*) Dakle do vidjenja, Vaš odani

Utkar.

Iz Visnjanšćine, dne 6. junija 1890. Molim Vas, g. urednici, da biste ustupili

*) Samo izvolite. Op. Ured.

malu prostora u dičnoj „N. S.“ ovim redkom, da uvide cijenjeni njeni čitatelji, da smo još živi, jer zaista tako se riedko čuje glas iz ovoga kraja naše mile Istre, da bi čovjek malne pomislio ili da nas nije više na ovoj točki zemaljske kore ili pako da nam ide sve kao po loju. Medjutim mi jesmo još taj i božjom pomoćju još ćemo ostati, dok bude svieta i vieka, na radili naši protivnici što i kako jim drag, pa bili njima u teških prilikah za pomoć i njihovi patroni — makar iz samoga slavnoga Poreča.

Da se hrvatsko zastupstvo neboji niti najjačega službenoga i neslužbenoga, na parlamentarni ili na neparlamentarni način provedenoga uplira i priška, pokazalo je dne 2. t. m. Toga bje naime dana obdržavana občinska sjednica, koju sazva tevd negla nakon 6½ mjeseca naš premlisotiv načelnik g. Decolle. Nesmije se naime zaboraviti, da bi naš g. občinski glavur vrlo rado sam upravljao, te bio, da mu nitko od savjetnika, a nit zastupstvo ne pomaze kod riešavanja važnih občinskih stvari. Reč bi, da i slavna kotarska politička oblast slabo za to mari, da li nebi umjestnije bilo, da se češće drže obč. sjednice. Sjednici prisustvovahu ob strane političke oblasti sam poglavar g. vitez E. u. e. h. e. g. g. u podpunoj službenoj paradi, a od strane zemaljskog odbora g. dr. G. a. m. b. i. n. Čemu ti visoki gosti? pitati će tko god. E. dragi čitatelji, bit će da je kojemu šticeniku došla voda do glia, pa mu treba čvrste ruke, da mu priteče u pomoć i da ga po mogućnosti štiti i spasi od gotovo propasti. Da vam pako stvar bude jašnija, pomislite si, da smo u Istri, na Porečani, pak u Visnjanu, gdje bje ustrojeno i društvo „Pro Patria“, da je oko toga najviše radio naš obč. lječnik g. Volpi; znajte na dalje, da se je toga dana radilo i o tom, da se tomu doktoru daje putni list ili pašaport, da može drugamo, jer sadašnj hrvatsko zastupstvo bilo je uvijek toga mišljenja, da bi se lječnik morao više baviti svojimi lječničkim poslovima a ne štiti talijansko-dalmatinsko-autonomaska načela u kraju i medju pukom, koj je vjerno odan svomu cesaru i kralju. Lječnik, koji mrzi na sve što je hrvatsko, koj bi sve, što se hrvatskim imenom krsti, u zlici vode utopio, nemoze nimalo, da si prisvoji povjerenje puka, paće ovaj će se posvema od njega odvratiti, a nikakvo čudo onda, ako se čuje glasova, da će tko god radje umrieti bez lječnika nego li da pozove takvoga, u kojega neima povjerenja. Nu o tomu na svojem mjestu, a sada evo me kod dnevnoga reda sjednice. Imala je 12 točaka. Prva obuhvata kako po običaju čitanje zapisnika. Nakon male primjetbe g. kapetana, zašto da načelnik no šalje u svoje vrijeme zapisnik na kompetentno mjesto za odobrenje, bje odobren od zastupstva.

(Konac sliedi).

Pogled po svietu.

Trst, dne 11. junija 1890.

Austro-Ugarska: Prošloga čedna sastase se u Budimpešti obje delegacije.

Austrijska delegacija imala je svoju prvu sjednicu u utorak u 1 sat poslije podne. — Otvorio ju je najstariji član delegacije knez Konstantin Czartorski. Bio je sjednici prisutan 41 delegat. Predsjednikom bijaše izabran knez Juraj Czartorski.

Ovaj, pošto sa zahvalio na pouzdanju, reče, da neće držati političkoga govora. Nije zadaća predsjednika — nadostavi — da dade pravac politički kupnave monarkije, već je delegacija pozvana, da izpita predloge zajedničke vlade i da zaključi u koliko se stavljeni zahtjevi mogu dovesti u sklad sa poreznom slagom naših zemalja. Ona će tu zadaću izvršiti u instiktivnom patriotičkom savezu sa zastupnicima zemalja ugarske krune. Jedno ipak — reče — ja ću se usuditi iztaći, jer sam uvjeren, da ću se time dotiči strane, koja će odzvoniti u svim srcima, a to je, da uz podpuno sačuvanje ugleda monarkije prema inozemstvu i intaktne njezine sposobnosti obrane, mi svi želimo prije svega uzdržanje mira.

Isti je dan ugarska delegacija imala svoju prvu sjednicu u 3 sata poslije podne. Otvorio ju je najstariji član delegacije grof Franjo Zichy.

Odmah se je prošlo na izbor predsjednika i podpredsjednika. Oba su birana jednoglasno. Predsjednikom grof Ljudevit Tisza, a podpredsjednikom grof Franjo Zichy.

Zahtjevi za godinu 1891. iznašaju for. 135,634,237 — prama for. 132,224,339 prošle godine. Na redovite potrebe otpada for. 119,231,898 — na vanredne for. 16,402,339. — Ukupni zahtjevi iznašaju fr. 3,409,898 više od prošle godine. — Vlastiti dohodci iznašaju for. 2,708,360 (164,281 for. manje od prošle godine). Po tom netto-zahtjevi iznašaju fr. 132,925,887 (lani for. 129,351,708). Na redovite potrebe otpada for. 116,523,548, a vanredne 16,402,339.

Na ministarstvo vanjskih posala trošiti će se for. 4,861,100 — na ministarstvo rata for. 128,634,817 — na zajedničko ministarstvo financija fr. 172,610 — na mirovine 2,011,610.

Dne 7. t. m. j. primilo je Njeg. Veličanstvo delegacije. Nj. Velič. je reklo: „Pravim zadovoljstvom primam izvave vjerne odanosti, koje ste mi vi sada izrazili. Na istim primite moju kraljevsku zahvalu.

U obćem političkom položaju i u odnosajih balkanskih država, koje su nam toli blizu, nije se prošle godine dogodila nijedna bitna promjena.

Prijateljski odnošaji, u kojima se mi nalazimo prama svim vlastim, učvršćuju u mene nadu, da će se blagoslovi mira i unapred uzdržati.

U snažnom sporazumku sa našimi saveznicima, u uzajamnoj, punoj nade djelatnosti za zajedničke ciljeve mira, vidim ja i u budućie već pribavljeno jamstvo za sigurnost mojih težnja, upravljenih na blagostanje i napredak naših naroda. Neprestano razvijanje naše oružane snage nužno je, da bude čim više moguće u suglasju s važnim položajem, koji Austro-Ugarska mora da učvrsti uz svoje saveznike u Europi.

Kod ustanovljenja ukupnih potreba za vojsku i za vojnu mornaricu moja se je vlada znala ograničiti na ono, što je najnužnije, izpitav saveznicima finacijske odnošaje monarkije, i prem će biti neuklonivo imati obzira na proslijedjenje vojničkih opreznih mjera, kao što na napredak tehničke na polju oružja za pucanje i utvrde. Napredujući razvitak, koji se ukazuje u Bosni i Hercegovini u gospodarskoj struci, omogućuje, da i ove godine troškovi uprave budu pokrivi vlastitimi dohodci onih zemalja. Dok ja preporočujem predloge, vama polnešene, vašoj uvijek dokazanoj patriotičkoj uvidjavnosti, računati na to, da ćete vi poduprieti moju vladu vašim sudjelovanjem punim pouzdanjem, ter vam od srca dajem dobrodošlicu.“

Poslije, nagovora razgovarao je cesar i kralj s pojediniimi članovi delegacijah. Razgovarajuć sa vodjama českega i njemačkoga naroda u Českoj, sa Riegerom i Plenonom, naglasio je vladar opetovno da mora zastupstvo kraljevine Česke prihvatiti česko-njemačku nagodbu. Beckim listovom brzojavljaju iz Praga, da će dr. Rieger zamoliti vladu, da sazove još jednom članove konferencije na viečanje. Tom prilikom da će on zahvatiti, da se uvede u nutranje službovanje ureda česki jezik. Nežpani li se ovaj zahtjev, tada da će Rieger odkloniti svaku odgovornost za provedbu još neprihvaćenih točaka nagodbe.

U Zagrebu bio je ovih dana zatvoren urednik „Obzora“ g. Pečnjak, jer da se je „Obzor“ nepristojno izrazio o osobi bana opisujuć tielovski

obhod. U
redena p
čene vjest
Srbija
nila ustr
srbske k
odustala
ministar
neima sr
potrebe,
lati. U
glavu na
kadanji
Na sveč
kralj M
točaka r
no da s
srbski n
Ru
ljaju-pi
francez
stajala
mačko-r
ove dvi
čeni lis
bi u je
mačka i
Fr
like Car
nika, k
kod rad
anskoga
stražara
tiše ka
malenka
It
sjetio je
svečano
jahu p
F
Fr. Bi
Bo
po
Jur. K
Fr. Ha
Jur. Je
zu
ko
te
Fr. On
Jur. Za
Fr. Pa
Jur. W
pe
M
nastan
svim t
gov
O
telj u
Puli g
nom z
la
nakon
Burick
ne u t
ljakili
jošte
kao č
Vječni
M
amo u
su nj

obhod. U uredništvu lista bijaše provedena premetacija, no rukopis rečene vijesti nebijaše nadjan.

Srbija: Srbska vlada da je kanila ustrojiti u Sarajevu i Mostaru srbske konzulate, no da je od toga odustala na primjetbu austro-ugarskoga ministarstva, da u Bosni-Hercegovini neima srbskih podanika, zato da neima potrebe, da budu ondje srbski konzulati. U Srbiji je počela opet dizati glavna narodnjačka stranka, taj nekadanji oslon nesretnje Milanove vlade. Na svečanosti u Sabcu kazao je kralj Milan, da vidi mnogo crnih točaka na srbskom političkom nebu, no da se ipak uzda u regenciju i u srbski narod.

Rusija: Ruski časopisi razpravljaju pitanje o budućem njemačko-francuzkom ratu, u kojem bi Rusija stajala na francuzkoj strani i o njemačko-ruskom ratu, u kojem bi se ove dvie vjevlasti same borile. Rečeni listovi dolaze do zaključka, da bi u jednom i drugom slučaju Njemačka imala veliku premoć proti sebi.

Francuzka: Predsjednik republike Carnot pomilovao je mnogo radnika, koji sudjelovahu mjeseca maja kod radničkih nemira. Vojvodu Orleanskoga dopratit će granice dva stražara i četiri novinara, koji izvjestiše kasnije svoje listove o svakoj malenkosti svoga putovanja.

Italija: Kraljević talijanski posjetio je i njemački dvor, gdje bijaše svečano dočekan. Njemu na čast bijahu priredjene obične sjajne gostbe.

Franina i Jurina

F. Siš veroval, da su naši ljudi nejdje va Boljune zabugari, da svi krajevi vruga pojeli, pojte a vrugom iz vaše zemlje?

Jur. Ki ti ju je prišil?

F. Ha, tako poverda porečka baba?

Jur. Jel kada ki latinu povedala? Te znaš i sam, da naši ljudi nemoru reć krmjelom: pojte va iz vaše zemlje, zač ni ovo kraljska zemlja, ter znamo svi odkuda su simo došli lačni i žejni, goli i bos!

F. Onda kako more tako debelo lagat?

Jur. Zač ju je nalagal. on, ki je pohajal a černem libičem od ostarje do ostarje, da zapitje ča naši ljudi govore.

F. Pak ga je tr-beda patušina od vina i dima omutila.

Jur. To ča bit je, pak se je onakov va porečkoj „babe“ povesušil.

Različite vijesti.

Novi odvjetnik g. dr. Matko Laginja nastanio se je jurve u Pulj, što javljamo svim onim, koji bi u pravnih poslovih njegove pomoći ih savjeta trebali.

Osobne vijesti. Novorođeni ravnatelj novoustrojene državne gimnazije u Pulj g. dr. Fran Swida imenovan je članom zemaljskoga školskoga vijeća za Istru.

Iz Rovinja pišu nam, da je tamo umro nakon kratke ali teške bolesti gosp. Ivan Burich, sarjetnik okružnoga suda. Rodio se u selu Burčić na Kanfanarčini i od svojih roditelja, te mu, ako se nevaramo, jošte samo mladji brać i sestre. Pekojinika hvala kao čestita, blaga i neprikrana sudca. Vječni mu pokoj!

Kaznena razprava u Pazinu. Javili smo u svoje doba našim čitateljem, kako su njevoja starija i mladja gospođa iz Pa-

zina dne 22. decembra 1889. na večer u željezničkom vagonu na putu između Crodolja i Pazina prostačkim načinom vrijeđali novomislina g. Eduarda Grčića iz Zarečja, koji je u društvu svojih rođjaka dolazio u kolu svoje obitelji na božićne blagdan. Prostačko napadanje nastavljeno bi i od pazinskoga kolodvora do samoga grada, dok nije žandarmerija u bjeg natjerala onu finu gospođu.

Gosp. Eduard Grčić, na obranu svoje časti, prijavio je cijeli događaj c. kr. državnom odvjetništvu u Rovinju podignuv istodobno tužbu radi uvriede poštenja. Usljed provedene istrage c. kr. državno odvjetništvo u Rovinju ustupilo je cijelu stvar pazinskom sudu podignuv obuzbu radi prekrsaja predviđena u §. 516. k. z. (povrieda čudorednosti, prouzrokujuća javnu sablazn). Dne 4. t. m. obdržavala se u glavna razprava pred c. kr. kot. sudom u Pazinu radi prekrsaja §. 516. i radi uvriede poštenja ex §. 496. k. z.

Nakon razprave, koja je trajala preko 3 sata, proglasio je c. kr. sud osudu, kojom su Josip Camus stariji, Josip Camus mladji, Ruggero Camus, Dr. Konstantin Costantini, Ettore Costantini, Josip Prinz i Viktor Mirach pronađeni kao krivci prekrsaja uvriede poštenja, te osuđjeni svaki od njih na 15 for. globe, odnosno 3 dana zatvora. Osuđjeni prijavili su proti osudi utok.

Prošlih godina su velikim zadovoljstvom javljale svojoj publici talijanske novine u Istri i Trstu, kad je koji od naših seljaka osuđen bio radi kakovoga prekrsaja. Sad je došao red i na njihove pristaje, i to na gospođu, pa neka to i sada jave svojoj publici, kako se njihovi pravci, velikani i miljenici znadu uljudno ponasati! Bog neplaća svake subote!

Iz sv. Petra u Šumi javljaju nam, da je poznati kralj razino napao u glasovitom poljskom „Somiera“ na čestitoga načelnika one obćine, na g. S. Defara iz Tinjana. Junak taj prišiva porugljivo skromnom doduše seljačkomu sinu al vriednomu načelniku naslov „magnifico“ kao da je potekao od talijansko-kraljske krvi. Pak da bi zašto? Bode ga naime silno što g. načelnik zagovara i brani našu mjestna i narodna prava nečujne svakomu, da se ovdje širi i šepiri kao da je on sam gospodar. Nije mu ni to pravo, što je ovdje naša crkva i što ju marljivo polazimo, kao da nije ovdje nas i naše crkve prije bilo nego li kojekakvih dotepnha, novopečene gospođe, njihovih „restaurant“ itd. Gosp. načelnik je tomu deliji rasilnik (despota) jer brani i štiti red i zakon i jer nedovoljava, da nekoja gospođa nemoga više nad supetarskim pašom nasilno zapoviedati i neljudski postupati. Što toga više činiti nemogu, nije krivnja načelnikova, već onih, koji nisu htjeli s pukom kako valja postupiti. Svi znamo kako je bio najstariji načelnik g. Depiera zabranio proizas košljum pred ovdajšnjom crkvom u nedeljah i blagdanih, nu toga mu nije nikada nitko spočitnuo, ali sada, kad to isto zabranjuje naš čovjek, načelnik našo krvi i našega jezika, toga mu javni pisakar oprostiti nemogu. U ostalom slobodna mu i našelje nabacivati se na poštene i čestite ljude blatom, koje će vazda padati na njegovo nečisto lice. Grđiti, psovati i crniti mu je lahko, jer znađe, da se ga nemože na odgovornost pozvati ako ne pred rovinskim porotom, gdje se je jur branilac obuzemku Talijana pozivao na patriotizam gospođe porotnika — Talijana.

Iz Pomurjanske pišu nam 10. t. m. Nemilo nam je iznenadio dopis sa ovih strana u sienjenoj „Edinosti“ od dne 27. maja t. g. Zalimo vrlo što je g. urednik, nepoznavajući valjda naših okolnosti, niti svoja dopisnika, primio onaj dopis, iz kojega proviruje lislačarost i spletkarenje rečenoga dopisnika. Plišuć o predstojećih izborih u ovoj obćini, nastoji rečeni dopisnik pomutiti još više našu mutnu vodu, da budu pak tim lagije mogli u njoj lovit našu ljutu narodnu protivnicu. Ako je naša narodna stranka učinila utok — čemu se dopisnik „Edinosti“ čudi — učinila je to s razloga, da već naime jednom prestane tlačenje i proganjanje biednoga naroda od strane poznatih naših paša.

Nekude li imao nekakva uspjeha naš ntok, a to se čini barem taj, da čemo se dati na živahniji i ustrojiviji rad, da skinemo sa sebe teški jaram, što nam ga naprište talijanske podrpaice i njihovi silnici ličavci.

Kod budućih izbora — nismo se u pravdu boja i u sriet naroda — pokazati čemo našim protivnikom, da već nismo robovi ih neumno blago, koje se daje za naše voditi od bilo kojega. Kod toga koraka voditi će nas sveta dužnost, da se pomognemo sami, kad nam odvažu i oni,

koji bi nam po svojoj časti, zvanju i dostojanstvu pomoći morali. Silni neredi u uredu, u mjestu i u okolici sile nas, da napremo sve sile, te da tomu zlu na rep stanemo.

Čudimo se spomenutomu dopisniku, što se je dao na onako rđjav posao, znajući, da će svojim dopisom jedino narodnim protivnikom pomoći. Ako je pošten, ako mu je do časti, boljka i apasa orog nevoljnog naroda, morao bi odlučno stupiti u redove naše, te pomoći nam, da se oslobodimo ljutog protivnika. Neće li nam pak pomoći, jer nemože ili neznađe, tad ga knemmo božjom pravdom, da se kani grdna šaranja i spletkarenja. te neka se zavuce u svoj zakutak, pa neka odatle motri ljutu borbu između pravde i isine s jedne, te nasilja, zlobe i divljačta s druge strane. Imade li u njemu srca i poštenja, mora poslušnuiti naš savjet.

Hrvatska akadem. zakavna literarne družtve „Hrvatska“ u Gracu priredjuje dne 13. o. m. u 8 sati u večer u prostorijah „Steinfeld Bierhalle“ svečanu sjednicu u slavu imendana svog prog počastnog člana g. dra. Antuna Starčevića. Sjednicu će otvoriti društveni predsjednik pozdravnim govorom, u kome će ocrtati život i djela svečara. U zabavnom će se dijelu izmjenice pjevati i tamburati. Čisti je prihod družtvo namienilo „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri“. Dobrovoljni se prisoci primaju zahvalnoću.

Obćinski izbori za obnovu zastupstva cijele mjestne obćine Pazin raspisani su za sljedeće dane:

Birati će izbornici III. tiela dne 23., 25., 26., 27. i 28. tekućega mjeseca junija;

izbornici II. tiela dne 30. junija, 1. i 2. julija;

izbornici I. tiela dne 3. julija. Svaki izbornik dobiti će pozivnicu, na kojoj je naznačeno tielo, kojemu pripada, dan i ura, kada ima doći na glasosovanje.

Izbori su dakle pred vratu, staki rodoljub neka čini sada svoju rodoljubnu dužnost, bilo savjetom bilo podakom, da budu opet izabrani u zastupstvo muževi, koji su voljni uložiti sve svoje sile na boljak ove prostrane obćine, koja neka služi izgledom ostalim našim obćinam Istre. Osobni obćiri i straati imaju mirovati, gdje se radi o slobodnom radu cikloknupnoga pučanstva. Sav naš narod, gdje god on bio, pomnijivo prati naše odnose, pokazimo njemu i ostalom svijetu savim jasno i otvoreno, što jesmo i što hoćemo. Zelimo i hoćemo biti sami gospodari u svojoj kući. U to ime pomoz nam Bog!

Iz Rieke pišu nam prijatelj 8. t. m. Premda su ovdajšnji Istovi u načelu složni glede njihove posebne narodnosti, ipak se za municipalne, a osobito za osobne stvari dobrihno međ sobom kolju. Doista to uznemiruje teklu „Bilanciu“, koja nije bila tomo nimalo naučna. Dvadeset je godina pašerala i nitko njoj nije prigovarao, neg ju vazda pustili, da se tusti sa svojim zagodom. Kako sam vam jur javio: „kako skoro sav sviet za“ ovdje vlašću dajući krugovi vazda snuju kako bi ovaj naš grad prividno podigli do neba, da se o njemu piše bar koliko se piše i govori o Trstu. Od davna su počeli govoriti o tramvaj, ali se po naravnom tečaju stvari nemože jošte ovdje oživotvoriti, jer je grad još malen. Znamo ho, da je Trst kada je dobio tramvaj, bio četiri ili pet puta veći nego naša Rieka, a obću je poznato, koliko se je godina htjelo, dok je onaj trošak počeo jedva davati koji postotak interesa, i to otvorenjem kupališta u Barkovljah. Uzprkos svemu tomu našlo se je jedno tudje družtvo, koje je ponudilo ovdje učiniti tramvaj sa povlasticom od 70 godina. No buduć da bijaše ovo družtvo preporučeno od strane „Bilancie“ i njezinog odvjetnika, akočilo je opozicijom glaslice proti tomu, trafeći u tom sramotu, da nam tudjinci ovdje dolaze i odmah se je ustanovilo domaće družtvo, koje, buduć domaće, zahtjeva za sebe prednost, što odvažno zagovara zastupnik Osojnak.

To posupanje opozicije je pohvalno, ali u istinu cijela je ta stvar umjetna, jer naš tramvaj nebi bio samo za prevoz putnika, kako je inače svada, nego po njemu da će voziti raznu robu, kao, lez, žito, vauku itd., jer svatko uvjida, da se tramvaj za putnike same nebi mogao ovdje održati. Grad, koji još nije imao niti javnog omibusa po ulicah (osim onih u nedjelja za Cecilinoro) nemože uspjeti sa tramvajem.

Da se zadovolji pohlepnosti za izvanjskim sjetjem i veličanstvom, naši će zašupnici žrtvovati i vozove i vozare a sebi

neće koristiti, niti trgovcem, već će trubit po novinah, kako se je stećeno tramvaj otvorio (kada to bude).

Tako se je pred nekoliko godina po svijetu trubilo, kako se je sjajno kazalište otvorilo, koje je sada zatvoreno i koje će se jako teško otvarati, jer ne odgvara svrhi, a postalo je rak-rana u gradskoj blagajni, a k tomu neima zastupnika, koji bi se hotio primiti ravnateljstva!

Naš grad se je liepo podigao i napredovao u zadnjih deset godina, ali je jošdaleko da bude mogao imati udobnosti, koje nalazimo u velikih gradovih. Ora je istina vrlo žubka i neugodna nekojim našim zastupnikom, i zato pod svaku cijenu treba, da se sagradi tramvaj. Počanstvo neće žaliti, ako se tu novost uvede, premda znade, da toga netrebamo.

Kada se bude znalo komu je povlast podieljena, onda ču Vam to javiti.

Gornju stran gradskog tornja sada ruše, da pak napravu novu. Onaj orao, što je na vrhu stajao i za koga svi u Kvarneru znaju, spušten ju pred grad na zemlju, a svjetina se okolo njega sakuplja. da ga dobro protuči, jer ga iz bliza nije ponavala. Vrlo je stara ona pitucina, jer njoj je na jeziku zarezana godina 1754.; dosta je bure pretrpjela na onome vrhu; gledala je na Franceze i Engloze, vidila je i svoje uljet u grad, ona znade šta se je i poslije događajalo, i stoga je svoju zadaću nakon 136 godina prebivanja na vrhu tornja pošteno rishila, a tim dostojnu mirovinu u budućem muzeju zaslužila.

N. Tielovo bijaše ovdje izleta na razne strane po starom obićaju. Parobrod „Ika“ vraćao se iz Liburnije u grad iz osme ure u večer; iskrcao tuj putnike, pak se prazan odputio put Iko na svoje svagdanje mjesto. Parobrod „Sybil“ vraćao se istodobno iz Bakra sa 120 putnika plovec u luku; nesrećom se sretitje pred mulom „Zichy“ ova dva parobroda, te je manji „Sybil“ udario „Iku“ u zlo mjesto presjekav ju skoro do mora. Putnici su počeli vikati od straha, a na to skočili ljudi od kraja sa ladicama, te izletnike prevezli na kopno. Dalnje nesreće nebijaše.

Ovaj udarac ili straz je mogao prouzročiti groznu nesreću, zato preporučamo našemu parobrodarskomu družtvu „Sverljunga i dr.“, neka pazi i bdi je nad svojimi kapetani, da se više što alična nedogodi. Govori se, da vodi pomorska oblast izstragu i da će kazniti kako valja krivce. „Sybil“ je opet na svojoj plovidbi za Erk, dočim će „Ika“ ovdje više dana boraviti dok si rebra izlieči. Do vidova!

Brajdar.

O hrvatskoj pučkoj školi u Pazinu primamo od prijateljske ruke jošta sljedeću crticu:

Dijna „Naša Sloga“ često je pisala o hrvatskoj pučkoj školi, koja se imunde otvoriti u našem gradu. Već godine 1876. zamolihse ovdajšnji Hrvati — videći i znajući, da bez zdrave, dobre nauke i pouke u materiniskom j-ziku, neima nikakova napredka — slavno c. k. zemaljsko školsko vijeće, da i njima čede pravo, što ih po Bogu i zakonu ide t. j. hrvatsku pučku školu, jer to postojee talijanske neimaju baš nikakve koristi. Al molbenica ova ostade kao glas vapjućega u pustinji, bez ikakova uspjeha. Hrvati videći, da ih odonud led bje, odkad bi ih moralo sunce grijati, nipošto ne zdojviše, već optuju svoju prošnju, živo zahtjevaju, da se i njima dade prilika, da se mogu izobraziti, jer i oni plaćaju porez u krvi i u novcima. Al i ova opetovana molba žilibože nebie uvažena. Hrvati ni sada ne zdojviše, već držeći se one zlatne: „kucaj i otvori ča ti se“, opet i opet zahtjevaju svoje, zakonom im zajamčeno pravo, neime hrvatsku pučku školu. Višja oblast, videć napokon čeličnu uztrajnost naših ljudi, sazove lani junija mjeseca roditelje. imajuće za školu sposobnu djecu, da se sami izjave, hoće li zbilja hrvatsku pučku školu. Uređenog dana dođuše roditelji u velikom broju zahtjevajući jasno i glasno, neka im se djeca podučavaju u materiniskom, to jest u hrvatskom jeziku, jer da drugoga jezika ne razumiju. Nakon tolika napora dođe napokon lani mjeseca decembra od višje oblasti naredba, da se imade u našem gradu otvoriti hrvatska pučka škola. Mi radostno pozdravismo ovu viest, u nađi, da ča se čim prije, toliko godina željno očekivana hrvatska škola otvori. Al na naše veliko čudo opazismo, da to njekomu nije po volji. I doista nismo se prevanili! Slavni zemaljski odbor, brineć se svojaki za našu nezobrazu (?) ulož utok proti neredbi sl. zemaljskog školskog vijeća. A ovih dana tekkar doblamo po sl. kot. školi

viču oduku visokoga ministarstva u Beču, koja naredjuje, da se ima hrvatska pučka škola već buduću školsku god. 1890-91. u Pazinu otvoriti. Zajedno otvori e. kr. kotarsko školsko vijeće natjecaj za mjesto ravnajućega učitelja 1. reda i za učitelju 3. reda na našoj dvorazrednoj hrvatskoj pučkoj školi. Poig naredbe vis. ministarstva podučavati će se i talijanski, drugi zemaljski jezik, kao obvezan predmet, i to od druge školske godine napried, tako da će se moći naša djeca i talijanski naučiti. S jezik njemački bit će neobvezan predmet. Sada eto imat će djeca naša barem priliku, da se štogod potrebna i korisna za život u školi nauče, jer će se podučavati u materinskom, hrvatskom jeziku, ter neće više vrijeme gubiti kao dosada, jer nemogao su najbolju volju napredovati u tuđem jeziku, kog nisu razumjeli.

Evo, koliko nas je stajala truda i napora hrvatska pučka škola u Pazinu!

Istina, time nam se nije nikakova milost ili povlastica podielila, niti posebna pogađa spekla, nego dalo nam se naše pravo, carskim zakonom nam zajamčeno, koje prije ili kasnije mora svaki narod da zadobije, budeli junački uztrajao u pravednom, zakonitom svojem zahtjevanju. To je opet mali korak na bolje u našem gradu, kojemu se od srca radujemo, i to tim više, jer se toliko i tako dugo moradozamo boriti, i jer svladavši sve zaprieke, nadvladavši silne protivnike, vidimo, da pravo i pravica napokon mora da pobjedi. Natjecaj je, kako rekoh, već otvoren, a od višjih oblasti se stalno nadamo, da će imenovati takve učitelje, kojima ćemo moći mirne duše povjeriti svoje miljenike, koji će istu u strogo vierskom duhu u hrvatskom jeziku podučavati, da budu vremenito i vjekovito sretni.

U našem obširnom političkom kotaru imade još mnogo, mnogo hrvatske djece, koja kao i naša trebaju nauke kao ozeeba sunca, te za koju će višja oblast skrbiti, da se u njoj danas sutra škola hrvatska otvori. Vriednim Berameom će se uskoro njihova, već toliko godina gojena vruća želja izpuniti, te škola otvoriti, a djecu će im podučavati njihov od svega puča ljubljeni, prevriedni župnik, velečasni gospodin Josip Grašić. Al o toj i o drugim školah našega kotara drugom prilikom.

Tuča u Istri. Doznajemo, da je u utork poslije podne ina potukla Bertoni i Novvas, te da je uništila usjeve i mnogo škode prouzročila u vinogradih. Javljuju nam nadalje, da je ta nesreća posjetila Lindarsčinu i jedan dio Kastavščine.

Državna željeznica od Divača do Pule i od Trsta do Hrpeleja potrebuje polag finacijskoga zakona za svoje potrebe tekom 1890. godine 598.160 for. Od toga odpada 498.500 na redovite a 99.660 for. na izvanredne troškove. Dohodci ovih dvih pruga proračunani su za ovu godinu sa 429.220 for. i to odpada 425.100 for. na redovite, a 4.180 for. na vanredne dohodke. Iz ovoga sledi, da su ove dvie pruge za tekuću godinu pasivne za for. 168.940 fr. ili ako se izvanredne izdatke neručuna, to ostaju ipak pasivne za for. 73.400.

Ovo valja imati pred očima i nama u Istri, jer je i zemaljskomu saboru u Poreču predložen načrt za gradnju željeznice iz Trsta u Poreč.

Trgovačko-obrtnička komora u Rovinju raspisuje natjecaj na slijedeća mjesta učestara (sensuala): U Kopru 2; u Buzetu 1; u Mihljah 1; u Izoli 2; u Poreču 1; u Bujah 1; u Čitanovi 1; u Umagu 1; u Motovunu 2; u Vizinadi 1; u sv. Lovreću pazenatičkom 1; u Voloskom 1; u Puli 3; u Vodnjani 1; u Rovinju 3; u mašom Lošinju 1; u velom Lošinju 1; u Cresu 1; u Krku 2; u Pazinu 1; u Pionu 1. Molitelji imaju poslati svoje molbe (trgov. obrtničkoj komori u Rovinju) podkripljene slijedećim svjedocima 1) o austrijskom podaničtvu 2) o dobi od najmanje 24 god. 3) o neporočnom ponašanju 4) o slobodnom upravljanju svojih dobara i 5) o meštarskom izpizju.

Državni proračun za godinu 1890. Polag zakona 19. maja 1890. D. Z. br. 83 potrebuju kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vijeću (Gislajtaniji) za pokrivenje ovogdišnjih potreba 546.303.035 for. Dohodci za ovu godinu proračunani su sa 548.820.006 for.

Fileksera (trzni znanac) na američkom i domaćem traju (lozi). Do sada američko se obćenito, da fileksera nekdiho američkom traju, te se je radi toga u novije vrijeme počelo saditi svuda američko traje, gdje je fileksera domaće traje uništila. Ne tako javlja zagrebački „Gospodarski List“ njezemu žalibože tako. Bečeni list piše niže

u najnovijem broju pod naslovom: „Fileksera na američkom traju i na našoj lozi“ slijedeće:

„Piše nam prijatelj iz okolice zagrebačke, da je već sada (dne 2. lipnja) našao u američkom lozištu obćine svesetske puno šiškastih fileksera, i to na listovima dvogodišnjeg „Viale“. Na drugim vrstama američke loze neima jeste šišaka (Gallen). Na evropske lozi, gdje je bilo prošle godine šišaka na tisuće, ove godine neima jošte traga fileksere.

Kolobari fileksierne zaraze počinju se jur rasprostranjivati, te na brdinah Svetošimunskih počinje ginuti mnogi trs, koji je bio potjerao list i grozde.“

Nazadovanje Rima. Po izkazu službenih statističkih podataka imade sada u Rimu, glavnom gradu „njednjeno Italije“ nastanjenih 4000 kuća, u koje bi se moglo smjestiti 20.000 stranaka. Ovi brojevi dokazuju, da se je broj stanovnika rimskih znamenito umanjio otkada je začela sadanja kriza, jer je za posljednje tri godine sagrađeno samo 20 novih kuća. Povrh toga došlo je u pr. još prošle godine o pokladah u Rim do 100.000 stranaca na pokladne zabave; ove pak ih godine bilo jedva 5 do 6 hiljada. Sve ovo prikazuje, kako je slabo utješljiv položaj sadanjega Rima.

„Vienac“ broj 23. izišao je s ovim sadržajem: Nove pjesme. Spjevao August Harambašić. — Pretorijance. Historička pripoviest iz 18. vieka. Piše Josip Eugen Tomić. (Nastavak). — Brat Marko i sestra Jeka. Istinit događaj. Pripovijetka Jovana Sundečića. — Mladi dani. Napisaov Coppée. (Nastavak). — Čovjekova tragedija. — Pjesničko djelo Imbra Mađača, preveo Zmaj Jovan Jovanović. (Svrstak.) Od M. Š. — Prvi vokalni koncert u narodnom zem. glazb. zavodu. Od V. Novaka. — Listak: K slikam. Književnost. Svašice — Slike: Trsat. Naertao K. Liebscher. — Iaus pročišta razor grada Jerusolima. — „Vienac“ izlazi svake subote na dva arka. Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 50 novč. poštom 1 for. 75 novč. — Svi do sada izišli brojevi mogu se dobiti.

Pošalice.

(Nebo il pakao). Uputao biskup župnika: koliko vam unasa župa? Odgovor ovaj: isto koliko vami biskupija vaš, nebo ili pakao, kako već upotrebimo udjeljene darove.

(Gubitak). Umarla trgovac: supruga, pa će ga ovako tještiti prijatelj: tvihi vas je stigao udarac radi gubitka toliko žene. — Jest, odvratil onaj težkim uzdahom: valjala je do blizu tri centa.

(Neopresnost). Sluga: dajte mi masti. — Ljekarnik: hoćete li flastar za uba? — Sluga: oh toga još od poštenoga čovjeka nisam čuo.

(Izprika). Mati: Vinko, ti si i opet danas u izbi nješto obilazio. — Vinko: nisam. — Mati: ne laži, ja ti citam u očima. — Vinko: e, al to stoji upisano u očima mi još od jučer.

Listnica uredništva. Gosp. M. R. Vist dobio smo od vrlo poznate osobe, no nemožemo vam kazati koga se rite, al mislimo, da ne ona osobe, za koju Vi držite. Prijateljski otdstav!

Listnica uprave. Uplatili su nadalje od 25. maja do 10. t. m. j. za „N. Sl.“: M. J. Baška for. 5; J. P. za J. J. Vodjan for. 2. G. M. Stijan for. 1. F. P. Pičan for. 3. M. D. Goranda for. 2. S. G. Topolovc for. 1. B. P. Bistrica for. 2. Paojalska Kopa (oglas) for. 3. S. M. Rieka (oglas) for. 15. Čitalnica Postojna for. 2-50. Glavarstvo Baška (oglas) for. 9. Dr. M. L. za gosp. zađ. for. 10. P. J. Sterna for. 5. M. M. Draguč for. 5. Glavarstvo Dobrinj (oglas) for. 6. G. J. Pazin (oglas) for. 2. C. P. Delnice for. 1. J. N. Omiljaj (oglas) for. 1. B. G. Lanišće for. 3. B. J. Kastav (oglas) for. 1. 50. D. S. Tinjan for. 5. P. J. Tinjan for. 2. M. J. Klana f. 2. K. V. Praputnik for. 2. Gosp. P. C. Delnice. Primamo for. 1. još se toče do konca ove god. ne 50 novč. Da ste nama zdravi!

Lutrijski brojevi

Dne 7. junaja.			
Beč	46	83	69
Grac	66	33	20
Ymceivar	31	44	60
Dne 11. junaja.			
Brao	68	10	3
Imnsbruck	3	32	62

Javna zahvala.

Svoj gospodi, znancem, rodbini i prijateljem, a osobito gosp. obćinskomu glavaru i obćinskom zastupstvu, kao i učiteljskom saboru ovdjnjih učionah, koji su sproveli do hladna graba mrtve ostanke mog nezaboravnoga strica gosp. Frana Marottića, bivšega glavara obćine Kastav i pokrajinskoga zastupnika, izričem ovime najsrdačniju zahvalnost.

Spinčići 5. junija 1890.
Josip Marotti
netjak.

BRÜNNER
TUCHSTOFFE

Grčena boč, kašalj, hrepotavica, promuklost, zadržavanje, rora, zapala, astihak itd. mogu se u kratko vrijeme izliječiti rahljesjem NADARENIN

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

Šta ih govori Prandiš, lječar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomaže učienje, propovjednikom itd. Prebjeđenih kalijevh noćih, navadne jutranje hrepotavice i grčeah zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je poznatiji. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijevh sladkišah (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natpisano na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prandiševijem ljekarnu u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavijih ljekarnah svietu. 16-43

Snovij za obleke.

Perarven is Doaking za višje duhovenstvo predpisane snovij za uniforme s. kr. uradnikov, tudi za veterane, gasilca drahtva, telovadce, lijevce,

Sukna za biljarde i igralne mize, ledca tudi nepromočljiv za lovske sukaje; praline snovij, u plađi za potovanje odgl. 4 12 itd. Sve to se dobi cenije nego kje drugod in najbolje, trpežne kvalitete.

Joh. Štikarofski v Brau (Brann)

Najvrčja zaloga Avstro-Ogarske. Vzorci tranku. Za gospode krojače knjige s najraznovrstnejšim in najlepšimi vzorci Pošiljate s povzetjem čez 10 gid. franco. Pri mojej stalnoj zalogi v vrednosti 200.000 gid. in pri mojej svetovalnoj knjigi se razume ob sebi, da mi ostane mnogo odrezkov; ker pa ne morem razpoložiti svorca, vzamem tako narocene odrezke rad naraj, ali jih zamenjam za druginj, ali pa vremen domar. Barvo, dolgolet is cenno treba je navedrati kadar se naroca tako ostauke.

Korespondencija v nemškem, madjarškem, češkem, poljskem, italijanskem in francoskem jeziku. 20-20-16

Snovij za obleke.

Perarven is Doaking za višje duhovenstvo predpisane snovij za uniforme s. kr. uradnikov, tudi za veterane, gasilca drahtva, telovadce, lijevce,

Sukna za biljarde i igralne mize, ledca tudi nepromočljiv za lovske sukaje; praline snovij, u plađi za potovanje odgl. 4 12 itd. Sve to se dobi cenije nego kje drugod in najbolje, trpežne kvalitete.

Joh. Štikarofski v Brau (Brann)

Najvrčja zaloga Avstro-Ogarske. Vzorci tranku. Za gospode krojače knjige s najraznovrstnejšim in najlepšimi vzorci Pošiljate s povzetjem čez 10 gid. franco. Pri mojej stalnoj zalogi v vrednosti 200.000 gid. in pri mojej svetovalnoj knjigi se razume ob sebi, da mi ostane mnogo odrezkov; ker pa ne morem razpoložiti svorca, vzamem tako narocene odrezke rad naraj, ali jih zamenjam za druginj, ali pa vremen domar. Barvo, dolgolet is cenno treba je navedrati kadar se naroca tako ostauke.

Korespondencija v nemškem, madjarškem, češkem, poljskem, italijanskem in francoskem jeziku. 20-20-16

Kopija blago dobro spravljena in poština prosta!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli st. 17.

prporoča se vlijadno pri visoko čistih dubovičih v napravo carkveah posod in orodja najnovije oblike, kot: monstrance, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Staro reči popravi, ter jih v ognji pežati in posbrati. Na blagovoljno vrašanje radovoljno odgovarja. 34-24

Kopija blago dobro spravljena in poština prosta!

Obbrežno kopališče FONTANA,

ob nasipa mala Santa Teresa.

Posebni odelci, terase i toilette za gospe i gospede.

Posebno pripravljena kopelj za otroke, s katerimi lahko vstopijo tudi gospe.

Douchi od vodovoda „Aurissima“.

DOUCHE KOPELI IN GORKE DOUCHE.

Telafen je brezplačno na razpolaganje obćinstvu.

Restavracija in kavarna se skupno terase. Notranje in zunanje galerije.

Kopališče se je odprlo s dneom 1. junija 1890

Jedna kopel za odraslene f. —30
otroke —20
Gorka kopel —80
s douchem 1.—

Proti sredi meseca junija bodo zavod elektrikan razvili s 6 obćinami in 20 žararni svetilkami.

Informacije dobivajo se v mestnoj pisarni gledališča Polytheama na Korzu in sicer od 10 ure jutraj do 1 ure popoldne in od 3 do 5 ure popoldne; tam se tudi vzpremajajo naročila.

Radi znižanja cen naročilom za obitelji, kakor tudi za gospede drlaven in mestne uradnike, se je obrnil do lastnika zamega (Via del Pece 2), s katerim se mora govoriti vsaki dan od 9. do 11. ure popoldne.

4-9 Nadzorstvo. 3-5.

Marijacejsko želodčne kapljice

zdravilo zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri netočnosti, slabosti želodca, ako x grla smrdi, napanjanju, kileam pehanju, koliki, želodčnom kataru, gorčice (travci) pri preobilnoj produkciji sline, razmetu, bivanju in gajnu glavobola, (ako je bol želodca) krč v želodcu, zabasajni, preobilnosti jedi in pijav želodca.

Cena steklenici je u nakazom vred samo 40 novč. velika steklenica samo 70 novč. Glavni zalog. ima ljekarnar Karl Brandy, Kremser, (Moravjs)

Svarilo: Pravno Marijacejsko želodčne kapljice ponarejuju in pomenajmo se mnogovrstno. — V zamenjajo pristnosti mora biti zamažana vaska steklenica v rdeč omot, providen a gorajo varasatue znanke ter mora biti na vaskem priloženom poduku za vporabo razna tega opomenjena, da je bil isti flakav u listaraj g. Gasak-a i Kremaricah (Kremser). 36-13

Marijacejske pilule proti začepljenju.

Ovo više godina na najboljim uspjehom rahljesem pilule proti začepljenju tiela putrove se mnogo Neka se pazi dakle na gornju zahtivan marku i na podpis lie-arznika C. B. r a d y, u Kremaru. Ciena kutijici od kr. Zahoji sa 6 kutija 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj for. 1.20, dva zaboja for. 2.20.

Marijacejske želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Dell, is katerih obtojni, oznajneni su na vsakej steklenici priloženom poduku za vporabu.

Pravo marijacejske želodčne kapljice i marijacejske pilule. protiv začepljenja dobivaju se pravu u:

V Poreču u Ljekarnah: dr. Vittorio Serravalle al Redentore (glavni ekliđi); pl. Leitnerburg All' Ercole trionfante; da Leitnerburg Edvard; da Moravjs All' Ercole trionfante; al Gus. Muri; Prandiš Salate; A. Franzmayer al Gus. Muri; Prandiš Pietro, alla fontana imperiale; Bonodotto Saravall Camello; Bonodotto Vlah-Minassi, dvoraka liekarnik; Bisciolotto; all' orsa nera. — U Sežani i ljekarni: Filipa Bisciolata, kao što i u svih ostalih ljekarnah.

Velika gospodarstvena izložba Beč

14 maja do 15 oktobra
10 sati u jutro do 10 na večer

šumarstvena, umjetnička i obrtnička

Fontane lumineuse
Park i razstava
večer električno razsvjetljeno

Ulaznica 40 novč. — U nedeljah i svetcih 30 novč. — Ulaznice za djecu 20 novč.

Idavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolac.